

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodiêre

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De SS. Nemesiano, Felice, Lucio, Litteo, Poliano, Victore, Iadere, Datio, &c. episcopis & martyribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

è quibus minor natu, intolerabili sitis ardore vexata, cum lachymis id indicat forori, vt solet ætas puerilis. Illa verò dolens vicem eius, ducit eam ad puteum S. Audomari, qui in eius crypta est, altitudine pedum sexaginta. Sed cum restis deesset, qua hauriret aquam, puella tandiu siti cruciata, hærebat ad os putei, seque genibus volutans, suaue ducebat vel vidisse diu concupitam aquam. Interim præceps ruit in puteum. Id cernens eius soror, magno clamore & eiulatu totum populi coetum eò pertrahit. Inquirunt omnes, quæ tantarum sit causa lachrymarum. Respondet illa: Huc ego accessi cum sorore mea & matre. At soror siti æstuans, malecauta in medias labitur aquas, & nunc sitibunda mortem bibit sub aquis. Tractant inter se omnes, quæ possint ratione cadauer extrahere è puteo, & mandare sepulturæ. Immittitur restis, eaque puer illigatur, qui è profundo educat puellam, & puteum à cadaueris futura putredine seruet, quem beati Audomari præclara virtus sanctificet. Sed cum fons ille morbis omnibus saluarem adferret medicinam, nullis sordibus inquinari potuit. Denique inuenta est puella viua instar anseris natate super aquas. Eam puer secum attulit, capillis quidem eius prorsus ab aqua intactis, sed limbis vestis nonnihil madefactis. Tanto igitur miraculo conspecto, summam & sacrosanctam Trinitatem in beati Audomari meritis plebs vniuersa benedixit.

Insigni miraculo illa puella in puteum lapsa.

Hæc nos pauca ex innumeris sanctissimi Audomari miraculis & virtutibus conscripsimus, qui sanè etiam præcipuis sanctis æquiparandus videtur pietate, signis, virtutibus & meritis. Ad eius tumulum cunctis ritè venerandum omnis generis salutaris medicina exhibetur: cæcis lumen, surdis auditus, mutis loquendi facultas restituitur, nerui contracti laxantur, dæmones pelluntur, ad laudem & gloriam omnium Creatoris & Redemptoris Domini nostri Iesu Christi: cui est cum æterno patre & spiritu sancto æqualis honor & eadem gloria per immortalia secula seculorum, Amen.

Cap. 31.

Miracula ad tumulum S. Audomari.

DE SANCTIS EPISCOPIS ET MARTYRIBVS, NEMESIANO, FELICE, LVCIO, ITEM ALTE-

ro Felice, Litteo, Poliano, Victore, Iadere, Datio, &c. Epistola 77.

beati Cypriani Episcopi Carthaginensis: vel, vt alij habent, libri tertij Epistola 25.

Cyprianus Nemesiano, Felici, Lucio, alteri Felici, Litteo, Poliano, Victori, Iadere, Datio coepiscopis: item compresbyteris & Diaconibus, & cæteris fratribus in metallo constitutis, Martyribus Dei patris omnipotentis, & Iesu Christi Domini & Dei conseruatoris nostri, æternam salutem.

LORIA quidè vestra poscebat, beatissimi ac dilectissimi fratres, vt ad conspectum atque ad complexum vestrum venire ipse deberem, nisi me quoque ob confessionem hominis relegatum, præfiniti loci termini coërcerent. Sed quomodo possum, represento me vobis, & ad vos, etiamsi corpore & gressu venire nõ datur, dilectione tamen & spiritu venio, exprimens literis animum meum, quo in istis virtutibus & laudibus vestris lætus exulto, participem me computans vobis, etsi non passione corporis, consortio charitatis. An ego possim tacere, & vocem meam silentio premere, cum de charissimis meis tam multa & gloriosa cognoscam, quibus vos diuina dignatio honorauit: vt ex vobis pars iam martyrij sui consummatione præcesserit, meritorum suorum coronam de Domino receptura: pars adhuc in carcerum claustris, siue in metallis & vinculis demoretur, exhibens per ipsas suppliciorum moras corroborandis fratribus & armandis maiora documenta: ad meritorum titulos ampliores tormentorum tarditate proficiens, habitura tot mercedes in cælestibus præmijs, quot nunc dies numerantur in pœnis? Quæ quidem vobis, fortissimi ac beatissimi fratres, pro merito religionis ac fidei vestræ accidisse non miror, vt vos sic Dominus ad gloriarum sublimine fastigium clarificationis suæ honore prouexerit, qui semper in Ecclesia custodito fidei tenore vigiistis, conseruantes firmiter Dominica mandata, in simplicitate innocentiam, in charitate concordiam, modestiam in humilitate, dili-

10. Septembris.

S. Cyprianus exul propter Christum.

Nota qui eius mores prouehant ad martyrij gloriam, dili-

diligentiam in administratione, vigilantiam in adiuuandis laborantibus, misericordiam in fouendis pauperibus, in defendenda veritate constantiam, in disciplinae seueritate censuram.

Sancti martyres fustibus caesi.

2. Tim. 2. Damnati ad metalla.

Vincti cõpedibus.

Deut. 8.

2. Cor. 11.

Phillip. 3.

Nota de Missæ sacrificio.

Psal. 50.

Rom. 12.

Merita operum.

Psal. 115.

Ac nè aliquid ad exemplum bonorum factorum deesset in vobis, etiam nunc in confessione vocis & passione corporis fratrum mentes ad diuina martyria prouocatis, duces vos exhibendo virtutis: vt dum grex pastores suos sequitur, & quod fieri à præpositis cernit, imitatur, paribus obsequiorum meritis à Domino coronetur. Quòd autem fustibus caesi prius grauiter & afflicti, per eiusmodi pœnas initiastis confessionis vestræ religiosa primordia, execranda nobis ista res non est. Neque enim ad fustes Christianum corpus expauit, cuius est spes omnis in ligno. Sacramentum salutis suæ Christi seruus agnouit: redemptus ligno ad vitam æternam, ligno prouectus est ad coronam. Quid verò mirum, si vasa aurea & argentea in metallum, id est, auri & argenti domicilium dati estis, nisi quòd nunc metallorum natura conuersa est, locaque, quæ aurum & argentum dare antè consueuerant, accipere coeperunt? Imposuerunt quoque compedes pedibus vestris, & membra felicia ac Dei templa infamibus vinculis ligauerunt: quasi cum corpore ligetur & spiritus, aut aurum vestrū ferri contagione maculetur. Dicatis Deo hominibus, & fidem suam religiosa virtute testantibus, ornamenta sunt ista, non vincula: nec Christianorū pedes ad infamiam copulant, sed clarificant ad coronam. O pedes feliciter vincti, qui non à fabro, sed à Domino resoluuntur. O pedes feliciter vincti, qui itinere salutari ad paradysum diriguntur. O pedes in seculo ad præsens ligati, vt sint semper apud Dominum liberi. O pedes compedibus & transfuersarijs interim cunctabundi, sed celeriter ad Christum glorioso itinere cursuri. Quantum vult hic vel inuida crudelitas, vel maligna, nexibus vos suis & vinculis teneat: citò à terris & pœnis istis ad calorum regna venietis. Non fouetur in metallis lecto & culcitris corpus, sed refrigerio & solatio Christi fouetur. Humi iacent fessa laboribus viscera: sed pœna non est, cum Christo iacere. Squalent sine balneis membra, situ & sorde deformia: sed spiritaliter intus ablutur, quod foris carnaliter fordidatur. Panis illic exiguus: at nō in solo pane viuit homo, sed in sermone Dei. Vestis argentibus deest: sed qui Christum induit, & vestitus abundanter & cultus est. Semitonisi capitis capillus horrescit: sed cum sit caput viri Christus, qualecunque illud caput deceat necesse est, quod ob Domini nomen insignne est. Omnis ista deformitas, detestabilis & tetra gentilibus, quali splendore pensabitur? Secularis hæc & breuis pœna, quam clari & æterni honoris mercede mutabitur, cum secundum beati Apostoli vocem, transformauerit Dominus corpus humilitatis nostræ, conformatum corpori claritatis suæ?

Sed nec in illo, fratres dilectissimi, aliqua potest aut religionis, aut fidei iactura sentiri, quòd illic nunc sacerdotibus Dei facultas non datur offerendi & celebrandi sacrificia diuina. Celebratis, immò offertis sacrificium Deo & preciosum pariter & gloriosum, & plurimum vobis ad retributionem præmiorum cælestium profuturū, cum scriptura diuina loquatur & dicat: Sacrificium Deo spiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non despicit. Hoc vos sacrificium Deo offertis, hoc sacrificiū sine intermissione die ac nocte celebratis, hostiæ facti Deo, & vosmetipsos sanctas atque immaculatas victimas exhibentes, sicut Apostolus adhortatur & dicit: Oro ergò vos fratres per misericordiam Dei, vt constituatis corpora vestra hostiam viuam, sanctam, placentem Deo: nec configuremini seculo huic, sed transformamini in renouatione sensus, ad probandum quæ sit voluntas Dei bona, & placens, & perfecta. Hoc est enim, quod præcipue Deo placeat: hoc est, in quo maioribus meritis ad promerendam voluntatem Dei, opera nostra proueniant: hoc est, quod solum Domino de beneficijs eius grandibus & salutaribus fidei ac deuotionis nostræ obsequia retribuunt, prædicante in Psalmis & contestante Spiritus sancto: Quid retribuā, inquit, Domino pro omnibus, quæ tribuit mihi? Calicem salutaris accipiam, & nomen Domini inuocabo. Preciosa in conspectu Domini mors iustorum eius. Quis nō libenter & promptè calicem salutis accipiat? quis non appetat gaudibundus & lætus, in quo aliquid & ipse Domino suo retribuatur? quis non preciosam in conspectu Domini mortē fortiter & constanter excipiat, placiturus eius oculis, qui nos in congressione nominis sui desuper spectans, volentes cõprobat, adiuuat dimicantes, vincentes coronat, retributione bonitatis ac pietatis paternæ remunerans in nobis, quicquid ipse præstitit, & honorans quod ipse perfecit? Ipsius enim esse, quòd vincimus,

cimus, & quòd ad maximi certaminis palmam subactò aduersario peruenimus, declarat & docet Dominus, in Euangelio suo dicens: Cùm autem vos tradiderint, nolite cogitare quomodò aut quid loquamini. Dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini. Non enim vos estis, qui loquimini, sed spiritus patris vestri, qui loquitur in vobis. & iterùm: Ponite in cordibus vestris nõ præmeditari excusare. Ego enim dabo vobis os & sapientiam, cui non poterunt resistere aduersarij vestri. In quo quidem & credentium magna fiducia est, & culpa grauissima perfidorum, non credere ei, qui se opem suam daturum consentientibus pollicetur: nec rursùs eundè timere, qui æternam pœnam negantibus comminatur.

Quæ vos omnia, fortissimi ac fidelissimi milites Christi, insinuastis fratribus nostris, implentes factis, quod verbis antè docuistis, futuri maximi in regno cælorum, pollicente Domino & dicente: Qui fecerit, & sic docuerit, maximus vocabitur in regno cælorum. Deniquè exemplum vestrũ secuta multiplex plebis portio, confessa est vobiscũ pariter, & pariter coronata est: cõnexa vobis vinculo fortissimæ charitatis, & à præpositis suis nec carcere, nec metallo separata. Cuius numero nec virgines de sunt, quibus ad sexagenariũ fructum centenus accessit, quasque ad cælestẽ coronam gloria geminata prouexit. In pueris quoque virtus maior ætate, annos suos cõfessionis laude transcendit, vt martyrij vestri beatũ gregem & sexus & ætas omnis ornaret. Qui nunc vobis, dilectissimi fratres, conscientia victricis vigor? quæ sublimitas animi? quæ in sensu exultantia? qui triumphus in pectore? vnumquenque vestrũ stare ad promissum Dei præmium? de iudicij die esse securum? ambulare in metallo, captiuo quidem corpore, sed corde regnante? scire Christum secum esse presentem, gaudentem tolerantia feruorum suorum, per vestigia & vias suas ad regna æterna gradientium? Expectatis quotidie læti profectiois vestræ salutarem diem, & iam iamque de seculo recessuri, ad martyrum munera & domicilia diuina properatis: post has mundi tenebras visuri cãdidissimam lucem, & accepturi maiorem passionibus omnibus & conflictationibus claritatem, Apostolo contestante & dicente: Non sunt condignæ Rom. 8. passiones huius temporis ad superuenturam claritatem, quæ reuelabitur in nobis. Planè quia nunc vobis in precibus efficacior sermo est, & ad impetrandum quod in pressuris petitur, facilius oratio est: Petite impensius & rogare, vt confessionẽ omnium nostrũ dignatio diuina consummet, vt de istis tenebris & laqueis mundi nos Tenebræ & laquei huius mundi. Nota. vinculo copulati, contra hæreticorum iniurias & pressuras gẽtilium simul steterimus, pariter in regnis cælestibus gaudeamus. Opto vos, beatissimi ac dilectissimi fratres, in Domino benè valere, & nostrĩ semper & vbique meminisse. Valere.

MARTYRIVM SANCTARVM VIRGINVM,
MENODORAE, METRODORAE, ET NYMPHO-
dora, auctore Simeone Metaphraste.

EC mulieribus quidem, nec puellis clausum est stadium martyrij: sed & eæ mortem cõtemnunt, & decessum habent pro ludo: immò verò ipsũ honorant & amplectuntur, ex eo pulchras sibi merces comparantes, nempe regnum cælorũ. Propterea admirabilis quoque trinitas Sanctæ virginis Menodora, Nymphodora & Metrodora. prompto & alacri animo ad hoc venerunt, & cum voluptate mortem susceperunt fortissimè, non quæ ad inferos deducit, vt mors solet impiorum: sed ad æternos thalamos & sacros porticus, & ad ipsũ iucũdum sponsum Christum transmittit alacriter.

Atque modestè quidem & liberaliter fuerunt educatæ in Bithynia, (ea enim tantum generosos aliquot ramos has tulit virgines) & eas circunvolârunt gratia virginitalis: simul autem exortus est etiam flos in vultu, & rubor in genis. Nam & iucundissimum exhibebant spectaculum, & per speciem corporis animæ nobilitas sensim in eis relucebat: & erant pulchræ citra curiositatem. Paulatim autem eis excurrebat ætas, & amantes virginitalitatem, fugiebant hominum consuetudinem, & desiderabant solitu-